

ԱԶԳԱՅԻՆ-ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆՅԱՆ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐՆԵՐԸ ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ԵՎ ՄԱՅՐ- ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՄԱՍԻՆ

նմակարարելի թովիչ հմայք ունի վերջապետի տեսարանն Արարատյան դեզադիր դաշտավայրում հունիսյան օրերին:

Կապույտ ու անամպ երկնակամարից արևի թափվող հրաժեշտի ճառագայթներից ալամանդի պես շողողում էր վեհանիստ ալեղարդ Մասսի սառցե թաղը: Նրա ստորում, Արարատյան բերքառատ դաշտի կենտրոնում էլ՝ միաձնի վեշ խոյացած դարավոր Մայր-տաճարի խաչերը փայլվում էին արևի լուսաճաճանշ շողերից:

Բնության այս վեհ տեսարանը նշանավորվում էր նաև մի այլ՝ Հայ եկեղեցու կյանքում տեղի ունեցող խոշոր պատմական իրադարձությամբ: Ս. էլմիաձնի Հոգևոր ձեռնարանի մեծ դահլիճում տեղի էր ունենում Ազգային՝ Եկեղեցական ժողովի վերջին նիստը: Հոգևոր և աշխարհիկ պատգամավորները հանդիսավոր ու խորհրդավոր լուսնյան մեջ ունկնդրում էին Նորբնտիր Վեհափառ Հայրապետի հրաժեշտի խոսքը:

Ամբիոնի վրա էր Մասսի պես ալեղարդ և նրա նման հաղթ ու վեհաշուք Նորբնտիր Վեհափառը:

Արարատյան դաշտի զովաշունչ զեփյուռը ներս մտնելով դահլիճի լուսամուտներից մայրական անհուն կարոտով ու գործով զգվում էր կապույտ ծովերի, խռովահույզ ովկիանոսների, երկնահույս լեռների այն կողմից, հեռավոր ու օտար հորիզոններից՝ հայրենիքի կարոտից տոչորված սրտերով Մայր-Հայրենիք ժամանած իր սիրտուն զավակներին. փարվում էր նրանց, շոյում, փայփայում նրանց մաղերն ու դեմքը: Պատգամավորների լարված հայացքից և հուզված դեմքերից կարելի էր գուշակել Նրանց ներքին ապրումները, հույզերը, մտորումները: Կինո-ժապավենի պես նրանց աչքերի առջևից անցնում էին հարյուրավոր պատկերներ. մերթ մի պահ նրանք մտքով փոխադրվում էին հեռավոր դաղույթները, սրտեղ նրանց անհամբեր սպասում են ի-

րենց հայրենակիցները՝ նրանցից ճշմարտության, ոգևորության, սփռփանքի խոսքեր լսելու համար Մայր-Հայրենիքի ծաղկման ու բարգավաճման մասին, մերթ փոխադրվում էին Մայր-Հայրենիք՝ Սովետական Հայաստան ու հիմնում, հպարտության զգացմունքով լցվում նրա հարաճող վերելքի, ծաղկած կյանքի, խաղաղ ու բստեղծաշունչ աշխատանքի, ապագայի վստեռանկության համար: Բոլոր պատգամավորների սրտերը համակված էին հայրենասիրական ջերմ զգացմունքներով: Նրանց դեմքերը փայլում, կուրծքներն ուռչում էին ներքին այն հուզումից, որ իրենց ևս վիճակվել է մասնակցելու Հայրենիքի Մեծ Գալիլի կոփմանը: Այսպիսի ջերմ մթնոլորտում Ազգային՝ Եկեղեցական ժողովն ալարտեց իր աշխատանքները:

Հասան մեկնումի օրերը:

Արտասահմանյան պատգամավորները հրաժեշտի համար հավաքվել էին Վեհափառ Հայրապետի մոտ: Վեհափառ Հայրապետը իր խոսքն ուղղելով սփյուռքի հեռավոր անկյունները դարձող պատգամավորներին՝ կոչ արեց համախորհրդով Մայր-Հայրենիքի շուրջը և բոլոր ջանքերով նպաստել նրա անսպաթաք վերելքին ու բարգավաճմանը: Վեհափառ Հոգևորական զգեստի տակ բաբախում էր կրոնական զգացումներից էլ ավելի վեհ ու առաքինի՝ հայրենասիրական զգացումներով առեցնող մի սիրտ: Այդպես է եղել միշտ. հայ եկեղեցու լավագույն ներկայացուցիչները տառապել են իրենց ժողովրդի ցավերով և ոգևորվել ու ներշնչվել նրա երջանիկ կյանքով, վառ ապագայի հեռանկարներով:

Որպես մի նոր Մովսես Սինա լեռան վրայից իջնող, Վեհափառ Հայրապետը թիկունքն ուղղելով դեպի Մասիսը տվեց հետևյալ պատգամը.

Գնացե՛ք և բոլորին ասե՛ք այն, ինչ որ տեսա՛ք Հայաստանում. նշարտուրյունը

առեմ և անհաշիվ մեծ արտասահմանի հայրենակիցները պետք է ապահով լինեն և պետք է գիտենան, որ մենք ունենք մի շատ մեծ բարեկամ՝ Գեներալխստմուս ՍՏԱԼԻՆԸ, որի հայրական հոգածությամբ արտահայտությունները մեր ժողովրդի հանդեպ անհաշիվ են: Նրանք կարող են իրենց հույսը դնել նրա վրա»:

Վեհափառ Հայրապետի այս կոչը ջերմ արձագանք գտավ արտասահման վերահարձակող պատգամավորների հայրենակարոտ սրտերում: Հայ ժողովրդի լավագույն իղձերը կատարված տեսնելով, նրանք հայրենիքից մեկնեցին խանդավառ տրամադրությամբ և հայրենիքին բոլոր ուժերով ծառայելու հաստատակամ մեծով:

Մեկնելուց նրանք որպես սիմվոլ իրենց հետ քսակներով տարան հայրենի հողից: Ազգային—եկեղեցական ժողովի պատգամավորները վերադառնալով իրենց տեղերը հայրենասիրական խոշոր աշխատանք ծավալեցին և իրենց գոտեպնդիչ ու ոգեշունչ ճառերով կարողացան Սփյուռքի հայությունը համախմբել և նրանց սեփական հայացքն ուղղել դեպի Մայր-Հայրենիքը՝ Սովետական Հայաստանը:

Այդ մասին է վկայում խմբագրության կողմից ստորև տեղի սղության պատճառով որոշ կրճատումներով զետեղվող հոդվածաշարը: Այդ մասին են վկայում նաև ամսագրիս 1945 թ. նոյեմբեր—դեկտեմբեր համարում զետեղված նյութերը:

Պատգամավորները մեկնելուց առաջ հող են վերցնում

ԱԶԳԱՅԻՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ ԳԱՂԱՓԱՐԸ ԿԸ ԾԱՎԱԼԻ ՄԻՋԻՆ ԱՐԵՎԵԼՔԻ ՄԵՋ

(Պ. Թերզյանի հոդվածից)

Էջմիածնի Ազգային եկեղեցական Համագումարի պատվիրակներու վերադարձին, Միջին Արևելքի գաղութներուն անոնց այցելությանց միջոցավ ստեղծված ընդհանուր խանդավառությունը, հայրենասիրությունը և համագործակցությունը, այդ ժողովին լավագույն արդյունքներեն մեկն է: Պատ-

վիրակները, ո՛ւր որ այցելեցին՝ հայրենաբաղձ Հայությունը խուռներամ և հոծ բազմությամբ լեցվեցավ եկեղեցիները և սրահները: Անոնք անհազ կարոտով լսեցին և ներշնչվեցան ամեն մեկ բառն և բացատրությունն, որ կը խոսեր Հայաստանի լեռներուն ու դաշտերուն, քա-